

קובץ

הערות וביאורים

בתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א

☆

בפש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

בהעלותך

גליון לב (תקמג)

יוצא לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יארק

417 טראי עוועניו

•
הי' תהא שנת נסים

מאתיים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ

ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

בי"ה, עשי"ק פרשת בהעלותך - ט"ו סיון - ה"י תהא שנת נסים.

תוכן הענינים

לקוטי שיחות

- 5 הימים מר"ח סיון עד חגה"ש - שיטת המג"א ואדח"ז
- 6 טובל ושרץ בידו האם חל טומאה חדשה.
- 7 תשובה היא מ"ע חיובית
- ציוויים כוללים לא נמנו במנין המצוות - בפנימיות
- 8 הענינים
- 9 מתן תורה וקבלת התורה
- 10 לעולם אל ישנה אדם מן המנהג.

אגרות קודש

- 11 נתינת צדקה בלילה
- 12 מלאכים אם יש להם גוף
- 14 הערות באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב
- 15 הערות באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ג
- 16 שידוך בכדי לקרב לתורה

נגלה

- 17 בענין בית דין משלים לרוב ציבור
- 22 כהן מחלל שבת לנשיאת כפים.
- 25 ראיית הציצית.
- 26 שכירת רחיים.
- 27 ברכה על אורז (גליון)

שונות

- 27 קדשי נכרים.
28 תניא לפני התפלה.
29 הערות וציונים לד"ה זאת תנוכת המזבח תר"ם
-

מספר פאקסמיליא לשלוח הערות: 9720 - 953 (718)

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

הימים מר"ח סיון עד חגה"ש - שיטת המג"א ואדה"ז

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
≈ ר"מ בישיבה ≈

בלקו"ש ב' סיון (סעי' ב') מבאר דבגדר הימים מר"ח סיון עד חגה"ש [דאין מתענין בהם וא"א תחנון וכו'] יש לפרש בכמה אופנים: א) דמצד הסמיכות שלהם ליום מ"ת יש בהם מעין וקדושת חגה"ש, ב) בימים אלו יש בהם מצד עצמם תוכן וגדר מיוחד, של "ימי קבלת התורה", ולכן הם מובדלים ומיוחדים בפ"ע, דקבלת התורה התחילה לפני מ"ת והוא ענין בפני עצמו, וממשיך לבאר דזהו החילוק בין לשון המג"א ואדה"ז, דהמג"א סב"ל כאופן האי ואדה"ז כאופן הבי עיי"ש בארוכה.

ואולי יש לבאר בזה עפ"י המבואר בכמה מקומות בלקו"ש פלוגתת הרמב"ם והראב"ד בדבר שאין תכלית הכוונה בו מצ"ע, אלא דעל ידו באים לפעולה אחרת שבו הוא התכלית, דשיטת הרמב"ם היא דכיון דאפשר לבוא להתכלית דוקא ע"י אותו דבר, נעשו בו חשיבות מצד עצמו כאילו גם בו בעצמו יש בו התכלית, משא"כ הראב"ד חולק ע"ז וסב"ל דכיון שהוא רק הכנה והכשר להתכלית, אין בו שום חשיבות מצד עצמו, אלא במה שהוא הכנה להתכלית, וראה לקו"ש ח"י"ז פי קדושים (ד) בארוכה לענין שפחה חרופה, ושם הובא כמה דוגמאות בענין זה, בנוגע להקרבת קרבן פסח בקטן, וכן אודות מצות שלמי שמחה בנשים ועוד, וראה שם בהערה 68 לגבי הולכה, וראה גם לקו"ש ח"י"ד פי עקב (ב) לגבי לימוד התורה בנשים, ולקו"ש ח"י"ח פי שלח (ג) וח"י"כ פי ויצא (ג) לגבי ב"נ שנבראו בשביל ישראל אם יש בהם חשיבות מצ"ע, וח"י"ג פי בלק (ב) ועוד.

ולפי"ז אפ"ל ג"כ בנדו"ד דשיטת אדה"ז מתאים לשיטת הרמב"ם, דאף שההכנה למ"ת בפשטות הוא בשביל מ"ת עצמו, מ"מ נעשה בימים אלו חשיבות מצ"ע והם מובדלים ומיוחדים בפני עצמם, משא"כ שיטת המג"א מתאים לשיטת הראב"ד דאין בהם חשיבות

מצד עצמם רק שהם ימי הכנה למתן תורה. (נתעוררתי לזה בעת דברי בזה עם התי' המצויין הנעלה והחשוב נחמן שיי ויילהעלם).

≈ ≈ ≈

טובל ושרץ בידו האם חל טומאה חדשה

ב) בלקוי"ש פי נשא (סעי' אי) מבאר דתשובה ויודוי הם שני חלקים של מצוה אחת - תשובה היא חלק המחשבה שבה, הגמירה **בלב** לעזוב כו' ויודוי הוא חלק הדיבור שמבטא בשפתיו מה שנגמר בלבו, וממשיך שעפ"י מובן הטעם שהביא הרמב"ם דוגמא ל"מתודה ולא גמר בלבו לעזוב - הרי זה דומה לטובל ושרץ בידו שאין הטבילה מועלת לו עד שישליך השרץ" דזה מבאר גדר התשובה: כשם ש"טובל ושרץ בידו" אין כאן ענין **צדדי** הגורם שהטבילה לא תועיל, אלא זהו היפוך ענין הטבילה, דכאשר האדם נאחו בטומאה, אי אפשר שבאותה שעה יהי אצלו **ההיפך** שלה **ליטהר** מטומאה, כן הוא בנוגע ל"מתודה בדברים ולא גמר בלבו לעזוב" - כי התשובה והיודוי הם מעשה אחד של טהרה מטומאת החטא עיי"ש.

ויש להעיר שבס' אבן ציון (עי' תקלי"ח) הביא שהגר"ח חקר בדין טובל ושרץ בידו האם באמת מהני הטבילה על הטומאה שלעבר אלא שנטמא מחדש עיי' השרץ, או דזה חשיב שלא נטהר כלל ולא מהני כלל הטבילה אפילו על טומאה הקודמת, ואמר נפק"מ לגבי הא דבעינן בהעלם טומאת מקדש ידיעה בתחילה ובסוף, ונגע בטומאה וידע בה, ונכנס וטבל ושרץ בידו ולא ידע בו, דאי נחשב שנשארה הטומאה הראשונה, הרי יש כאן ידיעת טומאה, אבל אי הויא טומאה חדשה הרי לא ידע בה, וכן הוא גם באור שמח הלי' שגגות פי"ד הי"ד, ובספר הני"ל כתב הגר"ר גראזאווסקי ז"ל עוד נפק"מ באופן שיטביל כלי טמא בתוך כלי טמא אחר, והכלי החיצון נוגע בשרץ, שאם אין הטבילה מועלת לכלי החיצון כלל, אי"כ הוי"ל כמטביל בכלי טמא דלא מהני וחוצץ, כדאיתא בחגיגה כב,א, דלא שייך לומר כאן מיגו דמהניא וסלקא טבילה לכוליה גופא דמנא מהני נמי לפנימי, אבל אם הויא עלה דין ושם טבילה אי"כ שייך מיגו ונטהר הפנימי ומה לנו אם הכלי חיצון נטמא עוד הפעם, הא

מיימ הכלי פנימי לא נטמא ולא נגעה בו הטומאה עיי"ש בארוכה, ועיי גם בקובץ מורי (אדר תשי"מ ע' ני"ד) מייש בזה הגרי"מ פיינשטיין ז"ל בענין זה ורוצה להוכיח ממשנה מקואות פ"ח מ"ה דכשטובל ושרץ בידו חל עליו טהרה על נגיעתו שלפני הטבילה, אלא דנטמא מחדש משום נגיעתו בשעת טבילה, ומלשון השיחה כאן לכאורה משמע דכשרץ בידו אין הטבילה פועלת כלום, (וראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 212 דס"מ מדייק דעצם ענין הוי"ו בדיבור בלבד יש בכחו לפעול תשובה, כמו ענין הטבילה שבכחו ליטהר, אלא דלפעול עיי"ש שלא גמר בלבו לעזוב אינו יכול ליטהר כמו בטבילה ושרץ בידו עיי"ש).

≈ ≈ ≈

תשובה היא מ"ע חיובית

ג) במייש בסעי' ב' דמגי ביאורים הנ"ל נראה יותר הביאור השלישי, ראה לקו"ש חיי"ט ע' 532 אודות ביאור הב', ובחידושים וביאורים לש"ס ח"א סי' י"ח, וראה גם בס' משך חכמה פ' וילך (ד"ה ואמר) שביאר כאופן הב', והעירוני דלכאורה כמו שקשה על שיטת המני"ח מלשון הכותרת בריש ה' תשובה "מצוה עשה אחת והוא **שישוב** החוטא מחטאו לפני ה' ויתודה" הנה כמו"כ יש לדחות ג"כ ביאור הב', דאלמא דגם התשובה נכללת בתרי"ג מצוות, ואינה מציוויים הכוללים כו'.

ובכללות הענין דתשובה היא מ"ע כדמסיק בהשיחה, יש להעיר דבס' משנת יעבץ להגרי"ב זיולטי ז"ל (אוי"ח סי' ני"ד) ביאר כשיטת המני"ח דתשובה אינה מ"ע והביא רא"י לזה ממייש הרמב"ם בה' תשובה פ"ז ה' ה' י"וכבר **הבטיחה** תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בתוך גלותן ומיד הן נגאלין כו"ו עכ"ל, נמצא מזה דענין התשובה היא דבר שמוכרח לבוא, ואי נימא דתשובה היא מ"ע הרי כלל הוא בכל מ"ע ולית, שהן מסורות ביד האדם לקיימן או לא לקיימן, כמייש הרמב"ם שם פ"ה וז"ל: רשות לכל אדם נתונה אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו כו' ודבר זה עיקר גדול הוא, והוא עמוד התורה והמצוה שנאמר ראה נתתי לפניך היום את החיים כו' כלומר שאין הבורא כופה בני אדם ולא גוזר עליהם לעשות טובה או

רעה אלא הכל מסור להם עכ"ל, ואי נימא דתשובה היא מייע איך אפי"ל שהתשובה היא מוכרח לבוא, ואין לומר דאז לא יהי זה עוד מייע דהרי התומ"צ אינם בטלים לעולם עיי"ש.

אבל באמת קושייתו אפשר להקשות גם אי נימא דעשיית התשובה עצמה אינה מצוה, דכיון דסו"ס הבטיחה תורה שישראל יעשו תשובה, הרי נכלל בזה במילא שישראל יקיימו אח"כ כל התומ"צ, אי"כ בכל אופן נמצא שיש בזה כפי" במצוות, כיון דבע"כ יצטרכו לקיימן מצד דבודאי יעשו תשובה.

אלא דמבואר בספר השיחות תורת שלום ע"י 220 בהערה 4 וז"ל: שאף שהנשמה יש לה בחירה ויכולה ח"ו למרות את פי' ה', אין זה אלא לשעה, וסוף כל סוף לא ידח ממנו נדח עכ"ל, היינו דמ"ש הרמב"ם שיש בחירה כו' הי"ז רק לשעה אבל בנוגע ללע"ל הבטיחה התורה כי לא ידח ממנו נדח וראה גם לקו"ש ח"י"א פי' שמות (א) בהערה 57 שכן כתב.

≈ ≈ ≈

ציוויים כוללים לא נמנו במנין המצוות - בפנימיות הענינים

ד) במה שנתבאר בסעי' ג' דטעם הפנימי שציוויים כוללים לא נמנו במנין המצוות הוא לפי שבמנין המצוות נמנו רק מצוות שהם כנגד אברים פרטיים של הנשמה ולא ציוויים הכוללים כל המצוות כולן וכן הוא בנוגע לתשובה עיי"ש.

ולכאורה איך נמנה מצוות אהבה ויראה שהן שורש לכל מייע ול"ית וכן כיו"ב, ועכ"ל דכיון שיש בהם פעולה מיוחדת ג"כ שאינו נכלל בשאר המצוות אף שהוא כולל גם כל התרי"ג מצוות ה"ה נמנין בפני עצמן, וראה לקו"ש חכ"ה פי' לך לך (ב) בנוגע למצוות ברית מילה שיש בו ענין כללי דברית וגם ברית בתור מצוה פרטית, וכמו במצוות תפלה שנלמד ממ"ש ועבדתם את ה"א והוא מהציוויים הכוללים (כמ"ש הרמב"ם בסהמ"צ מייע ה') מ"מ כיון שיש בו גם ענין פרטי מצוות התפלה ה"ה נמנה בתרי"ג מצוות, ומביא שם גם ממצות התשובה כו' עיי"ש, וא"כ גם הכא נימא כן, דאף שהיא כולל כל המצוות כולן כיון שיש

בו ענין חדש כמבואר לעיל בהשיחה לכאורה צ"ל נמנה במנין המצוות, ומהו הביאור בפנימיות הענינים. ויל"ע עוד בהחילוק שביניהם.

מתן תורה וקבלת התורה

הת' אליהו נתן הכהן סילבערבערג
 ≈ תלמיד בישיבה ≈

בלקו"ש דבי סיון ש.ז. כתוב: "בס"א קצת, במתן תורה יש שני ענינים: **מתן** תורה; מצד הקב"ה, ו**קבלת** התורה, מצד בני ישראל, ואף שקבלת התורה היא תוצאה ממתן תורה וזמנה לאחרי הנתינה "הרי בעומק יותר יש לומר, שקבלת התורה התחילה לפני מ"ת, והוא ענין בפני עצמו", עכ"ל.

ויש להעיר ממה שחקר בסי' בית האוצר (כלל א', אות ד' ואות ז'), אי נתינת התורה הוה מעשה חד פעמי (- במעמד הר סיני), או בהוה המשך מכל הדורות מאברהם עד מ"ת, או המשך מ' שנה במדבר וכיו"ב.

ובהמשך דבריו שם מבאר שזהו ג"כ פלוגתת התנאים אי תורה כללות ופרטות נאמרו בסיני (דעת ר"ע), או שכללותיה נאמרו בסיני ופרטותיה באוהל מועד (דעת ר"י). דלר"ע הוה נתינת התורה רק בזמן אחד ולכן אפ"ל שישנם פרטים שלא ניתנו אז, משא"כ ר"י סב"ל דמ"ת הי' משך זמן ולכן אפ"ל דכללותיה נאמרו בסיני ונפרטו **אח"כ** באוהל מועד, והנה לפי המבואר בהשיחה י"ל דסברת החקירה (באם מ"ת הי' אפ"ל למשך זמן) הוא, באם העיקר הוא **נתינת** התורה או **קבלת** התורה, דנתינת התורה הי' רק בעת מ"ת בסיני אבל קבלת התורה אפ"ל למשך זמן (לפנ"ז או לאח"ז).

ובזה יש לבאר מה שנחלקו בזה ר"ע ור"י, דהנה ידוע שיטתם בכו"כ מקומות (עיין בארוכה בהדרן האי עמ"ס פסחים שנדפס בהגש"פ) שר"ע רואה כל דבר בתורה כמו שהוא מצד גדרי ה**נותן** התורה, [וכמו **לא** דיברה תורה כלשון בני"א, ובשעת מ"ת ראו

את הקולות ושמעו את הברקים שמורה על עבודה שלמעלה מגדרי המקבל, ור"י רואה כל דבר כמו שהוא מצד בניי המקבלים את התורה, [וכמו דיברה תורה כלשון בני אדם, וכדו' ועיי"ש].

ולפי"ז מן בענינו ג"כ, דר"ע סב"ל שהעיקר הוא **נתינת התורה**, וזה היי מעשה חד פעמי, [ואשר לכן סב"ל שכללות ופרטות נאמרו בסיני כנ"ל]. משא"כ ר"י סב"ל שהעיקר הוא **קבלת התורה**, וזה אפ"ל למשך זמן לאחר (ולפני) מ"ת.

לעולם אל ישנה אדם מן המנהג

הרב בן ציון ריבקיץ
 ≈ מיזורי - ארה"ב ≈

בלקוטי שיחות פי' תשא ש.ז. מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיש גי' שיטות במי שבא למקום מסויים אם חייב לנהוג כאנשי המקום. שיטה א' - בגמ' ב"מ (פו:) דקאי לעולם אל ישנה אדם מן המנהג וכו' הוי רק דין שלילה שלא ישנה מפני המחלוקת מפני דרכי שלום וכיו"ב (ולכך מספיק הא שהמלאכים נראו כאוכלין). שיטה ב' - שמו"ר פי' תשא (מז: ה) דקאי המשל אומר אזלת לקרתא הלך בנימוסי למעלה שאין אכילה ושת"י עלה משה ונדמה להם וכו'. דהיינו שחלים עליו גדרי מקום ההוא, שנעשה כאחד מאנשי המקום (וזהו בדוגמא דמצינו בגמ' ב"ב ח. תניא שלשים יום לתמחוי שלשה חדשים לקופה ששה לכסות וכו'. ע"כ. דהיינו שלאחר זמן מסויים במקום מסויים נעשה כאחד מאנשי העיר, והיי' בדוגמא לזה בענין של הנהגה ודרך ארץ אם מגיע למקום מסויים חלים עליו גדרי אותו מקום, כן נ"ל להוסיף ביאור בזה) שיטה ג' - ב"ר (מח: יד) דקא עלת לקרתא הלך בנימוסה למעלה שאין אכילה ושת"י עלה משה למרום ולא אכל וכו'. ע"כ. ומדייק כ"ק אדמו"ר שליט"א בשינוי הלשון בין השמו"ר להב"ר דבשמו"ר מוסיף המדרש "ונדמה להם" שהכוונה דנה"י כאחד מאנשי המקום, ואילו הב"ר אומר רק "ולא אכל" שהכוונה בזה רק דין הנהגה בפועל איך עליו להתנהג אבל לא שנעשה כאחד מאנשי המקום (וע"ד שמצינו באחרונים בביאור דין "חזקה דמעיקרא" שאין זה בירור שלא

נשתנה המצב מכמות שהיי אלא דין הנהגה שהתורה אמרה לנו איך להתנהג במצב של ספק. ועיי שערי ישר שער ו' באורך (בזה).

וממשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א (באותיות ג' ודי שם) לבאר די"ל דפליגי הני ג' שיטות לשיטתייהו בהגדר של העדר אכילת משה רבינו בהר, דלפי השמו"ר ש"נדמה להם" י"ל שהנס היי שנעשה גופו של משה כטבע של מלאך שאינו זקוק לאכילה ושת"י, ואילו להב"ר י"ל שלא נשתנה טבע של משה רבינו להיות כמלאך שאייצ אכילה ושת"י אלא שהיי נס תמידי שלא אכל ושתה ומ"מ היי יכול להתקיים (דבזה סו"ס התנהג משה רבינו כמלאכים של מעלה אף שלא "נדמה להם" ממש שהרי לשיי הב"ר איי"צ להתדמות להם ממש כני"ל).

ויש לציין בזה פירוש מהרז"ו בפי תשא בד"ה אזלת לקרתא שכתב וז"ל "אזלת לקרתא וכו' - וכשעלה השיג טבע של עליונים ומנהגם" ע"כ. ואילו בב"ר לא פירש כן המהרז"ו ומשמע קצת מדבריו דדוקא בשמו"ר דהוסיף "ונדמה להם" הכוונה שהשיג טבע של עליונים, משא"כ בב"ר דלא קאמר לי "ונדמה להם" לא התכוין לומר דהשיג טבע שלהם רק שהתנהג כמותם ושהיי נס תמידי, וק"ל.

א ג ר ו ת ק ו ד ש

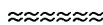
נתינת צדקה בלילה

הרב שאול שמעון דויטש
 ≈ תושב השכונה ≈

באגרות קודש חלק ב' ע' קני"ב (מובא בתשובות וביאורים בשולחן ערוך (הוצאה שלישית) עמ' 341) מביא שם אודות נתינת צדקה בלילה "בנגיד ומצוה (בתפלת שחרית) איתא, אשר בלילה אין זמן ראוי לצדקה. ואולי אפ"ל, דהנה שני

אופנים במצות צדקה: א) הרואה עני מבקש, שעליו נאמר לא תאמץ את לבבך גוי וצריך ליתן מיד וכמ"ש בשו"ע (יו"ד ר"ס רמז) דנחום איש גם זו. ב) לא ימנע אדם עצמו ממצות צדקה, אף שאין עני בא לבקש מלפניו (בי"ב ט, א ונפסק בשו"ע שם) - והנה בכתהאריז"ל מדבר באופן האחרון (וראה בשעה"כ שם שהי נותנה לגבאי צדקה ולא לעני) משא"כ באופן האי אין נפק"מ בין לילה ליום, וכמ"ש לא תאמץ גוי... בהגדת בחפזין פסח (אות עי' ס"ג דין א') הביא מספר מעשה הצדקה שבכל לילה אחר הספירה צ"ל פרוטה לצדקה לתקן מה שפגם בעולם חסדים העליונים. . הנה לכאורה צ"ע ממ"ש שיתן צדקה בלילה, ברם ע"פ מ"ש בפנים מתורץ גם זה, כי הוא מדבר ע"ד תקון מה שפגם וא"כ אינו נוגע במה שחוקצב בגזירת עליון" עכלה"ק.

ולהעיר דעל דרך זה מצינו במכתב מהבעש"ט נדפס בהתמים עמי [קכ"ג] י"ג מכתב להתולדות יעקב יוסף נ"י "א...א) בעת נפילת המוחין ח"ש לומר תמניא אפי ישר והפוך בכוונה עצומה, ויועיל בעהש"י. ב) בבוקר קודם הלימוד להפריש צדקה, וכן קודם השינה אחר ק"ש דוקא... עכלה"ק. הטעם לזה בפשטות הוא לפי הנ"ל מצד תיקון לפיכך מותר בלילה, ואולי אפשר ג"כ לדייק מהמכתב שכתב הבעש"ט "להפריש" כפי שביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א כמה פעמים דכיון שהוא מפריש אותו בלילה או נותנו לגבאי צדקה מותר גם בלילה. וד"ל.

מלאכים אם יש להם גוף

הח' יוסף יצחק בערקאוויטש
 ~ שליח בישיבה גדולה ~
 באסטאן, מאס.

באג"ק ח"י"א עי' תד כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע לחילוקי דיעות בענין המלאכים, אם יש להם גוף או לאו - שמוכרח לומר דפליגי (דלא כסברת הכותב) "כיון דלשיטה האי המלאכים הם בגדר מקום. . ולדיעה השניי אין לחלק בהם אפילו צורה וגולם עד שנקראים שכלים נבדלים וראה רמב"ם הלי יסוה"ת".

ויש להעיר שלדעת הרד"ק ד"פירוש מעשה המרכבה על דרך הנסתרי ישנו חילוק בזה במלאכים עצמם, בין חיות הקודש (הכרובים) והאופנים: "ובאומרו והנה אופן ולא אמר דמות אופן כמו שאמר דמות ארבע חיות להודיע כי אלה גופות ואלה אינם גופות".

ובהמשך הביאור: "וכל קשרם, זכר לאופנים בשר לפי שהם באמת גוף אבל לכרובים שאינם גוף על דרך האמת אלא בדרך המראה לא זכר להם בשר אלא פנים וכנפים ידים ורגלים אבל בשר לא נאמר על שכל נפרד", עכ"ל.

אלא שאא"פ לומר שזהו התיווך בין הדיעות הנ"ל, כיון שלדעת הרמב"ם (שם) ענין זה (שהם שכלים נבדלים כו') הוא בכל המלאכים. וכנראה הדיעה השניי (של חוקרי ישראל) גם היא מדברת בכל המלאכים. וא"כ מוכרח לומר דפליגי.

≈ ≈ ≈

באג"ק חייב עי' רב כותב כ"ק אדמו"ר שליט"א: מ"ש איך שנסתבב ענין הנגון הידוע... עכ"ל.

והנה העורך לא פיענח באיזה ניגון מדובר (ואפשר חשש לפרש כו') אבל לעני' ברור שהכוונה לניגון דארץ ישראל בקשר לשנת תשי"ח. וד"ל.

≈ ≈ ≈

הרשימה הידועה מדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א ביום א' דחומ"פ נעתקה בכו"כ מקומות מלה במלה, כצורתה כו'.

והנה איני יודע באם הוגתה רשימה זו, אבל עכ"פ בבי מקומות נראה לכאורה טעות המעתיק דמוכח:

א) "במפלגה בעם בחירות", לכאורה צ"ל "בעד" (דליית במקו"ט מ"ם). ואתי שפיר פ"י תיבות אלו.

ב) "זוהי תמיכה באחריות נגד הערבים?" (סימן שאלה).
ולכאורה נראה ברור שצ"ל סימן קריאה (!) ולא סימן שאלה.
ורק באופן זה מובן הענין.

הערות באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב

הרב יהושע מונרשיין
≈ ירושלים ת"ו ≈

באגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ב עמי קכד-קכה: אפשר
. . שאותיות השם העמיד המדפיס מדעת עצמו . . וע"ד מה
ששמעתי מספרים כגון דא בנוגע לנקוד השמות בשמו"ע. עכ"ל.

ולכאורה מפורשים הדברים בשער-הכולל פ"ו אות ט: זה מקרוב
הדפיסו סדורים בנוסח אדמו"ר והעמידו שם באשרי ובכל
התפלות את האזכרות בנקודות שונות עפ"י הסוד, ושמעתי
שאדמו"ר רמ"מ מליובאוויטש בעל צ"צ ז"ל התרעם ע"ז ששינו
מאשר יסד אדמו"ר הזקן באופן שהסדור יוכשר גם למי שאין
לו יד בחכמת הקבלה וגם לנערים.

עמ' קלא: ...היי בירות"ו תח"י מורה בת"ת חיי עולם ושמו
יצחק אייזיק אייזון, קובץ מכתבים מהר"א מקאלישק ובני
דורו. עכ"ל.

ראה אודות קובץ זה בכתה"ע קרית-ספר שנה א' עמ' 145; ס'
אגרות בעל התניא (ירושלים תשי"ג) עמ' 16.

עמ' קמו (בהערות): אמר לי פעם בסעודת ש"ק... עכ"ל.

יש לחוסף שהמדובר בכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, שהוא האומר
דברים הללו.

עמ' קסה: ...בשים לב לפשטות הלי' והעדר מליצות וקטעי
פסוקים בסש"ב, שזער היחודה"א ואגה"ת. עכ"ל.

לכאורה צע"ג, שהרי לשונו של אדמוה"ז בתניא זרועה מליצות וקטעי פסוקים למכביר, ובקונטרס "מראי מקומות לפסוקים וכו' בספר התניא" (קה"ת תשמ"ז) גם צויינן המקורות לחלק ניכר מהמליצות הללו. וראה גם בלקו"ש חלק ה עמ' 294 בדבר לשונות הפסוקים המובאים בתניא שאינם לתפארת המליצה גרידא אלא שייכים להבנת הענין עצמו שבתניא.

עמ' שכט: אחרי חה"פ יודיע ועד הסי"ת איזה אותיות נפלו בגורל. עכ"ל.

ולהעיר מכך שכשהחלו בשנים האחרונות בכתיבת סי"ת כלליים הורה כ"ק אדמו"ר שליט"א שלא להודיע איזו אות עלתה בגורל לכל איש.

≈ ≈ ≈

הערות באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ג

עמ' קכז: בטח ידוע לכם שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א נותנים עליו חומרי המקום שהלך לשם וכו'. עכ"ל.

נראה שהכוונה לרשימתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ (ש"פ נצבים ה'תשי"ז) הנדפסת בסוף ס' המאמרים תשי"ז.

עמ' קנג: בנוגע להמשך תערי"ב - הנה זה מכבר כתבתי וגם הודעתי לעוד מאני"ש, שיש בידי הרשיון להדפיסו, אבל דרושים האמצעים [הכספיים] לזה מראש. עכ"ל.

וראה המצויין בהע"י לאג"ק ח"ב [והם מכתבים משנת תשי"ו], וראה עוד בהקדמת כ"ק אדמו"ר שליט"א לקונטרס 'חנוך לנערי (קה"ת תשי"ג!): "ויהי"ר אשר ימצאו במהרה האמצעים הנוחצים להדפסת... 'המשך בשעה שהקדימו, תערי"ב (קמד מאמרים)".

ועפ"י כ"ז צ"ב בשיחת כי כסלו תשל"ז בדבר גודל האחריות בהדפסת ההמשך (עיי"ש), ואשר ע"כ נדפס בהשמטת שמות המתעסקים והמבלבה"ד וכו'.

עמ' רו. שו"ה דרך האחרים. צ"ל: דרך האתרים.

עמ' רלב. אגרת תקנו. אגרת זו נכתבה אל הרה"ח ר' חיים יוסף ראזענבלום ע"ה.

עמ' ער; רפא. יש להעיר כי האגרות תקפג ו-תקצא זהות (לבד מהפתיחה והסיום).

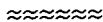
עמ' רפח: ...ונתבאר בפ"י המלות להצמח צדק בסוף יהי כבוד. וז"ל וכו'. עכ"ל. להעיר כי נדפס בסי אוה"ת (על הסידור) עמ' קד.

עמ' תב-תג: בנוגע להערותו בלקו"ת פ' שלח. . טהרתם במים חיים דוקא. . ומה שכתב בלקו"ת הוא עפ"י מה שכתב בזוהר וכו'. עכ"ל.

להעיר ממ"ש כ"ק אדמו"ר בהערותיו ללקו"ת על אתר.

עמ' תנד: דעם ווארט וואס דער רבי כ"ק מו"ח אדמור"י הכ"מ האט געזאגט, אז א ברכה איז ווי רעגן, וואס פריער דארף מען אליין פארזייען... עכ"ל.

נראה שהכוונה למ"ש בסה"ש קיץ היש"ת עמ' 14.

שידוך בכדי לקרב לתורה

הרב חנא ראובן וויטקעס
≈ לאנדאן אנגלי' ≈

באג"ק כ"ק אדמו"ר שליט"א חלק טז מכתב היתקנו וז"ל:
"...במענה למכתבה מערב חנוכה, בו כותבת על דבר הצעת הנכבדות ואשר ישרה בעיני ההצעה, ורואה היא בזה מצוה כפולה הצלת נפש יהודי ע"י שיבה לכור מחצבתה (אורח חיים עפ"י התוה"מ ומצות נשואין).

והנה בכלל על מצות כאלו, אמרו חז"ל, אין עושים מצות חבילות, והנוהג שבעולם, אשר הנשואין הן לא כמטרה בכדי לחזק זא"ז עאכו"כ לא בכדי לשנות ענינים הכי עיקרים בחווי הצד השני ובפרט שכנראה ממכתבה יהי זה, שינוי באורח חיים שנהג בו המדובר כמה שנים, ולפתע פתאום יודרש ממנו לקבל על עצמו עול תורה ומצות בחיי היום יומי וכו'.

ולהעיר בזה מפירש"י עה"ת (בראשית לב, כג) ד"ה ואת אחד עשר ילדיו: ודינה היכן היתה נתנה בתובה ונעל בפניי שלא יתן בה עשו עיניו ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירנו למוטב ונפלה ביד שכם. אי"כ לפי דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א אינו מובן למה נענש יעקב שהרי התנהג (לכאורה) באופן המתאים לדברי כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ואולי אפשר לומר אשר בצדיקים שאני או עכ"פ אצל יעקב שיחד עם עשו היי יכול להביא את המשיח ועייני נישואי דינה זה הי מתבצע אבל עדיין קשה שהרי [להבדיל] אפשר לומר כן על כאו"א שמעשה אי מכריע את כל העולם כולו כפס"ד ברמב"ם אי"כ זה הרי בכח כאו"א מישראל לפעול את ענין זה עייני נישואין והקושיא במקומה עומדת.

■ ■ ■

נ ג ל ה

בענין בית דין משלים לרוב ציבור

הרב יהודה קעלער

≈ מח"ס צורת הבית עפ"י שיטת הרמב"ם ≈

תנן (במס' הוריות) הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה והלך היחיד ועשה שוגג על פיהם בין שעשו ועשה עמהן בין שעשו ועשה אחריהן בין שלא עשו ועשה פטור

- בהעלותך - תהא שנת נסים -

מפני שתלה בב"ד כו' זה הכלל התולה בעצמו חייב והתולה בב"ד פטור.

וגרסינן עלה בגמ' (דף ב' ע"ב) אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר' יהודה אבל חכמים אומרים יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב.

מאי ר' יהודה דתניא אם נפש אחת תחטא בשגגה בעשותה הרי אלו ג' מיעוטין העושה מפי עצמו חייב בהוראת ב"ד פטור כו', מכדי תרווייהו סתמי תנן ממאי דקמייתא ר' יהודה ובתרייתא רבנן אימא איפכא מאן שמעת ל"י דדריש מיעוטי כ"י האי גוונא רבי יהודה היא דתניא רבי יהודה אומר זאת חוקת העולה היא הרי שלשה מיעוטין כו'.

ורב נחמן אמר שמואל זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב מאי ר"מ ומאי רבנן דתניא הורו ועשו רבי מאיר פוטר וחכמים מחייבין מאן עשו אילימא ב"ד מ"ט דרבנן דמחייבי והתניא יכול הורו ב"ד ועשו ב"ד יכול יהו חייבין ת"ל הקהל ועשו מעשה תלוי בקהל והוראה תלויה בב"ד אלא הורו ב"ד ועשו רוב קהל מ"ט דר' מאיר דפוטר אלא לאו הורו ב"ד ועשו מיעוט קהל ובהא קמיפלגי מר קסבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור ומר סבר יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב.

אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא ב"ד משלים לרוב ציבור קמיפלגי מ"ס ב"ד משלים לרוב ציבור ומ"ס אין ב"ד משלים לרוב ציבור.

ופירש"י ב"ד משלים לרוב צבור דעשו עם מעט ציבור והשלטו לרוב ציבור ור' מאיר פוטר ציבור דהא קא מייתי ב"ד כדאמרי לקמן רבי מאיר אומר שבעה שבטים שחטאו בית דין מביאין עליהם פר והם הטורין ואי קשיא הא אמרי בכל התורה אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות והיכי אמרי' אלו ג' מיעוטין דממעטינן אותם בירושלמי מפרש ה"מ היכא דליכא אלא ב' מיעוטין אבל הכא דאיכא ג' מיעוטין בזה אחר זה בחד קרא כולו אתו למעט וכן בל"ב מדות מצאתי.

וכתב בסי' באר שבע: פרשיי ר"מ פוטר צבור דהא קא מייתי ב"ד כדאמרינן לקמן וכ"ו וקשה לי על פירושו היאך אפשר לפרש כן הא דפוטר ר"מ היינו לצבור שאין צריך כל יחיד ויחיד להביא כשבה או שעירה בפני עצמו מאחר שהבי"ד מביאין עליהן פר דא"כ בעל כרחך צריך אחד לפרש בכ"ה"ג ומר סבר אי ב"ד משלים ברוב צבור דהיינו וחכמים מחייבים לצבור כשבה או שעירה כל יחיד ויחיד בפני עצמו מאחר שאין ב"ד מביאין עליהן פר וזה אי אפשר שהרי רב פפא גופיה אמר דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת ב"ד פוטר ואי אפשר לומר דגרסינן אמר רב פפא דכ"ע יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב שהרי בהדיא אמרינן בפרק המצניע דרי' מאיר דריש בעשותה לפטור יחיד שעשה בהוראת ב"ד לכן לכאורה הי' נ"ל לפרש בענין אחר הא דקאמר רב פפא דב"ד משלים לרוב ציבור קא מיפלגי לא לענין חיוב ופטור דצבור בכשבה ושעירה קאמר דבהא לא פליגי כלל דציבור פטור משום דכ"ע סבירא להו יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור אלא לענין חיוב ופטור דב"ד בפר קאמר בפליגי דהא ודאי מאן דאמר יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור מודה שאין ב"ד מביאין פר עד שעשו רוב הציבור משום דקהל כתיב כדאמרינן לקמן בפירקין והא דקאמר מר סבר ב"ד משלים לרוב ציבור היינו חכמים דמחייבי לב"ד להביא פר ור"מ פור דס"ד אין ב"ד משלים לרוב צבור אמנם ראיתי שהרמב"ם ז"ל בפ"י"ג מהלי' שגגות פסק כמ"ד אין ב"ד משלים לרוב ציבור נראה שדבריו מעין לפרשיי אך הוא פסק כן אחר שפסק יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב וזה שלא כדברי רב פפא דאמר דכ"ע יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור וצ"ע.

והנה המהרש"א בפשיטות כתב צ"ע לפירושו דהיינו לפרשיי דאם כן בלאו משלים לרוב צבור. הוה מצי לאשכוחי פלוגתייהו דפשוות כדבעי למימר מעיקרא בהורו ב"ד ועשו רוב קהל וטעמא דר"מ דפוטר צבור משום דב"ד קא מייתי וחכמים מחייבין ציבור דאין ב"ד מייתי דא"כ בחיפך נמי ר"מ מחייב ב"ד וחכמים פוטרין ב"ד.

וראיתי מי שהגיה והשלימו לרוב צבור הס"ד ואחר כן מ"ד ציבור מייתי כ"ו ור"מ פוטר צבור וקאי אשנויא דלקמן דחכמים מחייבים היינו ר"ש דמחייב צבור ומחייב ב"ד ור"מ דפוטר היינו צבור משום דקא מייתי כ"ו וק"ל.

וכתבו האחרונים (עיין בהורה גבר למהר"ב מרנשבורג) לומר כהיש מי שהגיה במהרש"א כדי לתרץ קושית הבאר שבע הנ"ל, ובתירוץ רב פפא ילמדו כפ"י הבאר שבע.

וז"ל הרמב"ם פ"ג ה"ב "והסנהדרין עצמן שעשו בהוראתן אינן מצטרפין לרוב הקהל עד שיהיו הרוב שעשו חוץ מן הסנהדרין".

וכתב הכסף משנה: שם (דף ג.) אהא דתניא הורו ועשו ר"מ פוטר וחכמים מחייבין מוקים רב פפא דב"ד משלים לרוב ציבור קא מיפלגי ומפרש רבינו ר"מ פוטר לציבור מפני שב"ד מביאין עליהן כיון שרוב הציבור עשו וחכמים מחייבין לציבור שאין ב"ד מביאין עליהם כיון דבלאו ב"ד אינם רוב והלכה כחכמים ואע"ג דר"פ בדרך דחייב אמרה משמע לרבינו דאי לאו דס"ל דקושטא דדינא הרי לא הוה מוקים לה בהכי.

והלח"מ כתב: אוקימתא דרב פפא בפ"ק דגמרא ומ"ש הרב בעל כ"מ ז"ל הוא פרש"י מוכרח בגמרא.

וע"י בחוק נתן ובני שמואל שכתבו, דהיינו להוציא מפירוש הבאר שבע הנ"ל דר"מ סבר אין ב"ד משלים לרב ציבור וחכמי ס"ל דב"ד משלים לרוב ציבור.

מ"ש הלח"מ דמוכרח הוא בגמרא י"ל דלפ"י הבאר שבע הו"ל לגמ" למימר איפכא: מר סבר אין ב"ד משלים לרוב ציבור ומר סבר ב"ד משלים לרוב ציבור, דהא לדידי ר"מ הוא דסבר דאין ב"ד משלים לרוב ציבור.

[**וראה** לקו"ש חט"ז ע" 2 בחצ"ר **שבפשטות** צריך לנקוט שבהמחלוקות שהגמ" אומר קודם שמות בעלי המאמר ואח"כ "חד אמר כו' וחד אמר כו'" היה (בכלל) הי"חד אמר" הראשון הוא זה שהגמרא אומר קודם והשני זה שנזכר אח"ז ולכאוי עד"ז הוא ג"כ במר סבר ומר סבר].

אך לפי"ז הדרא קושית הבאר שבע לדוכתי איך אפשר לגרוס אמר רב פפא דכולי עלמא יחיד שעשה בהוראת בי"ד חייב, הא בהמצניע אמרינן דר"מ סבר יחיד שעשה בהוראת בי"ד פטור.

[ועייגי"כ בתוסי' הרא"ש כאן: ה"ה דהוה מצי למימר דכ"ע סברי חייב אלא דניחא ליה למימר דכולהו סברי כמתניתין ועוד דר"מ אית ליה בפרק המצניע דיחיד שעשה בהוראת בי"ד פטור].

וי"ל ובהקדים דלכאוי צריך להבין דהנה בהמצניע שם [נדף צג]. אמרינן: "ור"מ מי כתיב נפש כי תחטא אחת תחטא בעשותה תחטא תרי מיעוטי כתיבי חד למעוטי זה עוקר וזה מניח וחד למעוטי יחיד שעשה בהוראת בי"ד, וצ"ל דהא אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות וא"כ היכא דרשינן תרי מיעוטי, (וכנ"ל מרש"י בשם הירושלמי דדוקא גי מיעוטי דרשינן).

וי"ל דסבירא ליי לרש"י ורמב"ם דאין הכי נמי וכיון דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות א"כ מרבינן כאן יחיד שעשה בהוראת בי"ד ולכן קאמר רב פפא דכ"ע ס"ל יחיד שעשה בהוראת בי"ד חייב.

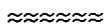
[**ולפי"ז** אתי שפיר הא דרק כאן כתב רש"י ואי קשיא הא אמרי' בכל התורה כולה אין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות כו' דלכאוי הו"ל להקשות קושיא זו לעיל היכן דדרשינן הגי' מיעוטי אלא דבא לרמוז ענין הנ"ל].

ולפי"ז יובן הא דקאמר הכ"מ דמשמע לרבינו דאי אלו דס"ל דקושטא דדינא הכי הוא לא הוה מוקים לה בהכי.

דבשלמא אי גרסינן דכ"ע ס"ל יחיד שעשה בהוראת בי"ד פטור שפיר אפשר לומר דבדרך דחייה אמרה כי היכי דנוכל לומר דכולהו סברי כמתניתין.

אבל השתא דגרסינן דכו"ע ס"ל יחיד שעשה בהוראת בי"ד חייב אין לומר דדרך דחיה אמרה דלא נדחוק את הברייתא בכדי למר דכולהו פליגי אמתניתין אלא ודאי דאי לאו דס"ל דקושטא דדינא הכי לא הוה מוקים לה בהכי ודו"ק.

והנה זאת היא עוד הוכחה ברורה שכאשר רבינו בוחר בנוסחא הבלתי שגורה היא מפני שזה יותר קרוב לפשט, וכן להלכה ועל הנוסחא כפי שנדפס יש קלאץ קשיא, המתיישב ע"י נוסחת רבינו, וכן הוא ע"ד ההלכה ומשה אמת ותורתו אמת!

כהן מחלל שבת לנשיאת כפים

הרב בן ציון ריבקיין
≈ מיזורי, ארה"ב ≈

(א) תנן בסוף מסי מנחות (קט.) הכהנים ששמשו בבית חונוי לא ישמשו במקדש שבירושלים ואצ"ל לדבר אחר שנאי אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים כי אם אכלו מצות בתוך אחיהם, הרי אלו כבעלי מומין חולקין ואוכלין ולא מקריבין. ע"כ.

ובתד"ה לא ישמשו במקדש בירושלים וז"ל "בספר הזהיר כתוב בהן שהמיר דתו לא ישא את כפיו ולא יקרא ראשון דכתיב וקדשתו והוא אחלי לקדושת"י וכו', והאי כיון דאידיחי אידיחי כדתנן הכהנים ששמשו בבית חונוי לא ישמשו במקדש בירושלים ורש"י פירש דכשר (ע"כ במסורת הש"ס שפירש הכוונה בזה אם עשה תשובה וכמו' בהמשך ד' התוס') וזה לשונו הרי אלו כבעלי מומין וכו', מהכא נפקא לן דכהן שהמיר דתו וחזר בתשובה כשר לדוכן שהרי לא מצינו כהן בעל מום שיחא פסול לדוכן אלא אם הי' לו מום בידיו כדאמר"י במגילה וכו', ע"כ. והיינו דפליגי הספר הזהיר ורש"י אם כהן שהמיר דתו פסול לנשיאת כפים אפי' אם חזר בתשובה, דלשיטת ספר הזהיר פסול אפי' אם חזר בתשובה, ולרש"י אם חזר בתשובה כשר, והרמב"ם בפרק ט' מביאת המקדש הלכה י"ג פסק: כל כהן שעבד ע"ז בין במזיד בין בשוגג אע"פ שחזר בתשובה גמורה הי"ז לא ישמש במקדש לעולם שנאי ולא יגשו אלי לכהן לי וכו', ע"כ והיינו כשיטת הספר הזהיר בתוס' שאפי' אם חזר בתשובה פסול לעבודה, והמחבר בסי' קכח סל"ז הביא בי דעות אלו, והרמ"א כתב "וכן עיקר" על השיטה שאם עשה תשובה מהני.

והנה אדמוה"ז נייע בסיי קכח סעוף ניא הביא דין זה' אלא שמסופק שם בהך דינא דכהן שהמיר דתו שפסול לנשיאת כפים אי פסול מצאוי או הוי רק קנס שקנסוהו חכמים וז"ל שם "כהן שהמיר דתו אפיי לדת הישמעאלים שאינם עובדים עי"ז (קנסוהו חכמים להיות) מחולל מקדושתו ואינו ני"כ ואינו קורא בתורה ראשון והוא שלא עשה תשובה אבל אם עשה תשובה אפיי המיר לעי"ז וחזר בו חוזר לקדושתו וכו"י. ע"כ, והיינו כשיטת רש"י ועוד ראשונים שאם עשה תשובה כשר לנשיאת כפים. אלא ששם אדמוה"ז נייע בסוגריים "קנסוהו חכמים להיות" וידוע דמה שכתב אדמוה"ז נייע בסוגריים הוי מטעם שמסופק לו וא"כ יוצא שמסופק לאדמוה"ז נייע אם פסול רק משום קנס או פסול מצאוי כדילפיי מ"אך לא יעלו וכו"י.

ב) והנה המחבר בסיי קכח הביא עוד עבירות שמעכבים נשיאת כפים כגון כהן שהרג את הנפש (עי"ש בסעיף ל"ה) וכהן שנשא גרושה וכהן שנטמא למת (סי"מ וסמ"א), אף בשאר עבירות פסק המחבר בסעיף ל"ט דכשר וז"ל: לא היו בו מהדברים המונעים נשיאת כפים אע"פ שאינו מדקדק במצות וכל העם מרננין אחריו נושא את כפיו, ע"כ. ומוסיף הרמ"א "שאין שאר עבירות מונעין נשיאת כפים" ע"כ.

ג) אולם, המשנה ברורה ס"ק קל"ד הוסיף עוד מקרה שכהן פסול לנשיאת כפים וז"ל "וכן אם הוא מומר לחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעו"ג ולא ישא כפיו", ע"כ. וביאור די המשני"ב הוי דהנה מבו' בגמ' חולין (ה). דמומר לחלל שבת בפרהסיא הוי כמומר לעי"ז דנחשב למומר לכה"ת כולה (לגבי קרבנות או שחיטה וכו'), וכמבואר הטעם ברש"י שם בד"ה אלמא מומר לעכו"ם כמומר לכה"ת כולה דמי וז"ל "האי תנא חמירא לי שבת כעכו"ם דהעובד כוכבים כופר בהקב"ה והמחלל שבת כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקב"ה במעשה בראשית", ע"כ. ולכך ס"ל להמשני"ב דכיון שכהן שהמיר דתו דהיינו שעובד עי"ז פסול לנשיאת כפים, וגם מציינו שמומר לחלל שבת בפרהסיא דינו כמומר לעבוד עי"ז לגבי הבאת קרבנות ושחיטה וכו', אי"כ מסתבר לומר דגם לגבי נשיאת כפים יש למחלל שבת בפרהסיא דין כמו מומר לעי"ז שפסול לנשיאת כפים.

אמנם, שמעתי ממו"ר הגאון ר' אהרן הלוי שליט"א סולבייציק בשם אביו הגאון ר' משה הלוי זצ"ל סולבייציק שהכשיר כהן מחלל שבת לנשיאת כפים ודלא כהמשני"ב, ונימוקו - דאף שבשאר דינים כגון שחיטה והבאת קרבנות וכו', יש למומר לחלל שבת בפרהסיא דין כמו מומר לעי"ז היינו משום דהתם הפסול הוא מחמת רשעות הגברא ומומרותו משא"כ הכא לגבי נשיאת כפים אין הפסול מחמת רשעות הגברא ומומרותו אלא שם **עובד עי"ז** פסול לנשיאת כפים, וראי' לזה שהרי שיטת הרמב"ם וספר הזהיר שבתוסי' הוי שאפי" אם חזר בתשובה פסול לנשיאת כפים, ובודאי שאחרי שחזר בתשובה פקע ממנו שם רשעות ומומרות ועי"ז נשאר פסול לנשיאת כפים ח"ו דס"ל דכמו שמוקצה ונעבד פסול לקרבן כמו"כ כהן שעבד עי"ז פסול לנשיאת כפים מחמת שם עובד עי"ז, ואי"כ מחלל שבת בפרהסיא אף שחמור הוא כעובד עי"ז מיי"מ אין לו שם עי"ז, ואפי" לשיטת רש"י דס"ל שאם חזר בתשובה כשר לני"כ אינו משום דפליג על עיקר היסוד שהפסול הוא מחמת שם עי"ז אלא דס"ל שלאחרי שעשה תשובה נידון כאיש אחר, וכלשונו של הרמב"ם בפ"ב מהלי' תשובה הי"ד מדרכי התשובה וכו' ומשכה שמו, כלומר אני אחר ואינו אותו האיש שעשה אותן המעשים, (ועי' קובץ "מסורה ח"ב שהביא כזה ג) וכעת, נבוא ונדקדק בלשונו הזהב של אדמוה"י ני"ע בענין זה של מחלל בת לני"כ וז"ל שם (סי' קכ"ח סעיף נ"ב) "לא הי' בו אחד מהדברים המעכבים ני"כ אע"פ שהוא רק מעללים וכו', ואינו מדקדק במצות וכו', נושא כפיו שמ"ע היא לכל כהן לישא כפיו ואפי" מרננים אחריו בעבירות חמורות כגון גי"ע וכו' (חוץ מחילול שבת בפרהסיא שהוא כנכרי לכל דבר) לפי שאין שאר עבירות מונעים ני"כ אלא ממיר דת (משום קנס) ושופך דמים (משום ידיכם דמים מלאו) ע"כ.

הרי שכתב רה"ג ני"ע דין זה של מחלל שבת בחצאי עיגולים דהיינו דהיי' מסופק לו בדין זה אם פסול לני"כ אם לאו, ויתכן לומר דספיקת כה"ג ני"ע הוי כפי שביארנו לעיל אם נאמר שפסול לני"כ משום שבכל התורה כולה יש למחלל שבת דין כמומר לעי"ז ואי"כ הי"נ קרא (וכדס"ל להמשני"ב) או דשאני הכא שדוקא שם עובד עי"ז פוסל לני"כ (וכסברת הגי"ר משה הלוי ז"ל), וזו הי' ספיקת רה"ג ני"ע.

אד, אולי אינו מוכרח לפרש כן בדי אדמוה"ז נייע דאולי י"ל דספקת אדמוה"ז נייע תלוי במה שנסתפק לעיל (בסעיף ני"א) אם מה שפסול לנייכ הוי רק קנס שקנסו חכמים או דלמא שהוא פסול מדאוי, שאם הוא רק קנס שקנסו חז"ל אולי קנסו רק באופן שעובד ע"ז ממש (וסמכו עה"פ אך לא יעלו וגוי) משא"כ אם הוא פסול מדאוי אז מחלל שבת צ"ל שפסול דנייכ כמו קרה"ת כולה שמחלל שבת דינו כעובד ע"ז.

ראיית הציצית

הרב מנחם מענדל פייגענסאהן
≈ תושב השכונה ≈

בשו"ע אדמו"ר הזקן סימן ח' סעיף י"ח, וז"ל: וכיון שטעם לבישת הציצית הוא כדי לזכור המצות, לפיכך השובש טלית קטן יזהר ללובשו על בגדיו. ואותן השובשים אותו תחת הבגדים, יזהרו שילבשו אותו באופן שיראו הציצית תמיד שע"י ראייתן יזכרו המצות תמיד.

ובסעיף י"ט צריך שיהיו הציצית מבחוץ שנאמר וראיתם אותו, ודלא כאותן שתוחבין אותו בהכנפות.

ולכאורה אינו מובן:

א. למה הוא מביא הדין של ציצית בחוץ פעמיים?

ב. כיון שמספיק הזכירה של מצות ע"י ראיית הציצית לבד בלי הטלית, למה צריכים ללבוש הטלית על הבגדים?

ואולי י"ל, שיש ב' פרטים, בהראייה. א' יש המצוה לראות הציצית, ב' וכתוצאה מזה לזכור המצות, ולכן כשהציצית מבחוץ, מקיימים ב' הפרטים, א' את וראיתם אותו, וגם הזכירה במצות, משא"כ הטלית לבד חסר הענין של וראיתם, כי המצוה וראיתם הולך על הציצית, לא על הטלית, אבל יש בו הענין של זכירה במצות, כי הטלית הוא חלק מהמצוה דציצית.

ע"פ הנ"ל י"ל שבסוף י"ח מדבר על ענין הזכירה, ולכן יזחר ללבוש הטלית על בגדיו, כי גם עצם הטלית מוסיף בהזכירה דמצות.

משא"כ בסעיף י"ט מדבר על ענין ראיית הציצית, ולזה שייך רק הציצית עצמם.

וע"פ הנ"ל מובן למה מחלק אדמו"ר הזקן את זה לשני סעיפים, וגם למה צריכים גם הטלית בחוץ כיון שהטלית עצמה גם מוסיף בזכירת המצות.

ובמילא גם מובן למה שלבישת הטלית על הבגד, אינו הכרח כ"כ, כמו שאומר בסעיף י"ח ואותן הלובשים אותו תחת הבגדים יזהרו וכו', מכיון שעיקר הענין של וראיתם אותו, הולך על הציצית ולא על הבגד.

שכירת רחיים

הרב דוד שרגא פאלטער

≈ תושב השכונה ≈

בשו"ע אדה"ז סימן רמ"ג סעיף ט' מובא בזה"ל: **הרחיים** דינם כשדה שמותר להשכירם לגוי לשנה או לחודש שיעבוד ויתעסק בהם כל אימת שירצה ויטול כל השכר לעצמו רק שיתן להישראל דבר קצוב . . לפי שגם **הרחיים** דרך רוב העולם ליתן באריסות כמו שדות, אבל התנור . . לפי שיציאותיו **מרובות ושכרו מועט** כמו מרחץ עכ"ל, (וכן בסעיף ו' מובא בזה"ל: לפי שאין דרך רוב העולם לשכור המרחץ לפי שהוצאותיו **מרובות ושכרו מועט** ואין השכר מספיק להשוכר ליתן דבר קצוב לבעל המרחץ ושישתייר לו סך חשוב יתר על שכרו טרחו ועמלו), עכ"ל.

לומדים אנו מכל הפרטים כאן, שבנוגע לשכירת (עכ"פ בתור אריס) רחיים דומה לשדה שמותר, ובפשטות הסיבה הוא מכיון שהשכר מספיק להשוכר ולהבעל, ותנור דינו כמרחץ שאסור (גם)

מצד ההיפך כמובא בשו"ע שהוצאותיו מרובות ושכרו מועט ואין השכר מספיק...

ויש להעיר ממסכת פסחים דף נ' ע"ב רש"י ד"ה אגרתא וז"ל שכר ריחיים שמשכירין טורח גדול ושכר מועט אבל... ע"כ.

~~~~~

ברכה על אורז

הת' מאיר צירקינד
≈ תות"ל 770 ≈

בגליונות שעברו שקו"ט לברר איפה הוא המקור שכשרוצים לאכול אורז יש תקנה לברך "מזונות" על מעשה קדירה, וגם "האדמה" על מין אדמה וגם "שהכל" על דבר שודאי "שהכל".

והנה אחד מהמקורות הוא מסדור דר' יעקב ז"ל מעמדין, וז"ל בסדר ברכות הנהנין שלו (ע' 108) באות ר' ס"ק ז': **רייז** הכוסס חי באדמה. ומבושל נכון שלא לאכלן רק תוך הסעודה או אוכל תחלה מין מזונות ודאי ומין שהכל ודאי [ואם לא נתמעך בבישול צריך עוד מין האדמה ודאין] ופוטרו. עכ"ל.

■ ■ ■

ש ו נ ו ת

קדשי נכרים

הת' אלישיב קפלון
≈ תות"ל 770 ≈

בענין שאלת כ"ק אדמו"ר שליט"א בש"ק אחו"ק בנוגע לקדשי נכרים כו' לכאורה יש לבאר בזה שבא בתור השלמה **לתחילת** הלכות בית הבחירה "לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו

הקרבנות" שידוע הדיוק בזה שזהו"ע הבית, להיות מקריבים בו הקרבנות (ולכן נאסר להקריב בכ"מ).

וכהמשך לזה כותב שאף מחוץ לבית ישנו ענין של קרבנות שיש לו שייכות לישראל, כדלקמן), אלא שענין זה נאסר לבני"ו והותר רק לגויים.

[**היינו** שאין ההדגשה כאן על חידוש בנוגע לגויים, כ"א חידוש בנוגע לענין הקרבנות - ששייך גם בחוץ].

וההוכחה לזה שקרבנות אלו יש להם שייכות לענין הקרבנות דבני"ו (כי בא"ל אין בזה החידוש) הוא מכך ש"מותר להורות להם וללמדם היאך יקריבו לשם הא-ל ברוך הוא". ומוכח ג"כ ממשי"כ הטעם שאסור לסייען ולעשות שליחותן (לא משום שזהו"ע שאינו שייך לבני"ו וכ"ו כ"א) משום ש"נאסר עלינו להקריב בחוץ", ענין צדדי - לפ"ע ההבדלה בין ישראל לעמים.

וה"דבר טוב" שבזה בהמשך להלכה שלפני"ו ש"מותר להקריב אף על פי שאין שם בית", שענין הקרבנות הוא נצחי ולא נתבטל כ"ו.

אלא שההלכה שלפני"ו מדברת באפשריות לזה, ובפנים, וההלכה דידן מדברת בענין זה בפועל (ע"י גויים) ובחוץ. [שהרי קרוב יותר למציאות (וכפי שראו בדה"י) הקרבה בחוץ, מאשר הקרבה דישראל בפנים]. (וע"ד הרמז: "בחוץ" בזה"ג כ"ו ובהתאם להני"ל).

≈ ≈ ≈

תניא לפני התפלה

במה שדיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א לאחרונה בנוגע למנהגם של חסידים ללמוד פרק תניא קודם התפלה, יש להעיר למשי"כ הרחי"ה קוגעל ע"ה (מחסידי אדני"ע) (נדפס ביגדי"ת שנה ח' חוברת א (נו)): "צום אמת איז נייטיג צו לערנען אפט . . . און תניא

אלע טאג צו לערנען אפרק פארין דאוונען אין פרק חייית אין תניא". (המכ"י משנת תרנ"ט).

הערות וציונים לד"ה זאת חנוכת המזבח תר"ם

הת' יוסף יצחק קעלער
≈ תוח"ל 770 ≈

פרקים א-ט ד"ה זאת חנוכת המזבח לקויית נשא כח, ב ואילך.

פרק יח י-יא ד"ה הנה ענין מתוך לפרוכת סה"מ פרשיות עי שנא.

פרק יב שם עי שנב. אות ב קטע המתחיל והנה ענין רועה.

פרק יג שם ד"ה אך הנרות.

[**נוסח** אחר נדפס בתו"א תצוה קי, א. סה"מ תקס"ז עי עג.

בסה"מ פרשיות שם שו"ה שנמשך נדפס: שנמשך [אור] הפתילה. אבל בתורת שמואל (עי יח שו"ה ובטל) שנמשך אחר הפתילה).

פרק יד ויובן עוד ענין מעלת שמן זית דוקא כו' [ד"ה וידבר גוי וארא] אוה"ת וארא עי ביתקסו.

ויובן זה ע"פ מה שנודע בדרז"ל במד"ר כו' אוה"ת שם עי ביתקסג.

ותי' בפע"ח כו' אוה"ת וארא שם עי ביתקסז.

פרק טו אוה"ת שם עי ביתקסז (ועי בת"א ר"פ ויצא בענין והאבן הזאת אשר שמתי מצבה).

פרק יז אוה"ת וארא שם עי ביתקסח - ביתקסט.

פרק יח אוה"ת שם אות ד עי' ביתקסט. ביאוה"ז [פי' קרח ד"ה ועבד הלוי הוא] צה, ג. ואילך [המצויין באוה"ת שם בסוף העמוד].

פרק יט אוה"ת שם עי' בי' תקע.

פרק כ אוה"ת שם עי' ביתקעא אות ה.

פרק כב אוה"ת שם אות ו עי' ביתקעב ואילך.

פרק כג סה"מ פרשיות שם עי' שנג קטע המתחיל אך הנה כ"ז.

(בסה"מ פרשיות שם נדפס: [ושמן] הוא נר תמיד. אך כאן, ומשם הוא נר תמיד, ועד"ז בקיצור).

[ברשימת הכתבי יד (בלקו"ת הוצאת תשד"מ עי' 268) צויין על ד"ה זאת חנוכת שנמצא בשינויים בבוך 1116 עו, א ספק גוכי"ק הצ"צ.

וברשימת הכת"י (בסה"מ פרשיות עי' תקב) צויין על ד"ה הנה ענין מחוץ לפרוכת שנעתק מבוך 1116 עז, ב. והוא פלא].

לזכות

החתן הבר מצוה התי לוי שיחי
לרגל הכנסו לעול המצוות
יו"ד סיון
היי תהא שנת נסים
ולזכות אחיו ואחיותיו שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם
הרה"ת ר' יצחק מיכל וזוגתו מרת חי' רבקה שיחיו
קרעמער